

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2021

Gemeente Oudewater

Gemeente Oudewater

Aan de raad van de
gemeente Oudewater
Postbus 100
3420 DC OUDEWATER

Onderwerp
Accountantsverslag 2021

Datum
4 juli 2022

Kenmerk
312018010.22.235

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2021 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Oudewater is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 22 jun 2022 hebben wij onze bevindingen besproken met de auditcommissie.

Bij de jaarrekening 2021 hebben wij op 4 juli 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor de getrouwheid en rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2021. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booi RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Gert Scheele

Tel: 06 – 1098 0213

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij	2
2. Financiële positie en resultaat	7
3. Bevindingen eindejaarscontrole	11
4. Interne beheersing	21
5. Overige aangelegenheden	27
6. Verplichte tabel SiSa	35

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 5 november 2021 (kenmerk 312018010.21.244) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Oudewater.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2021.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 22 april 2021 vastgestelde "Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2020 van de gemeente Oudewater". Dit controleprotocol is meerjarig vastgesteld en dus ook nog van toepassing op controlejaar 2021. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2021 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2021	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 271.000	€ 813.000

De gemeenteraad heeft in het accountantsprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op 25% van materialiteit, derhalve € 67.750.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2021 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

- Uw samenwerking met de uitvoeringsorganisatie gemeente Woerden en uw grip daarop.
- Voortgang investeringsplanning en beheersing van investeringskredieten, mede in verband met de overschrijding van investeringskredieten in 2020 voor een bedrag van € 944.000;
- De voortgang en waardering met betrekking tot lopende grondexploitaties:
 - Is afsluiting De Noort Syde II in 2021 mogelijk?
 - De voortgang van Tappersheul III: zijn de in voorgaande jaren opgelopen achterstanden ingehaald en loopt 2021 volgens planning?
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels, mede in relatie tot afwijkingen in 2020 voor een bedrag van € 395.000, waarvan € 85.000 betrekking had op 2021.
- De status van het actualiseren van beheerplannen voor het onderhoud aan uw kapitaalgoederen.
- De verwerking van begrotingswijzigingen 2021.
- De verwerking van lasten: investeringen versus exploitatie en juiste boekjaar.
- De juiste toerekening van baten aan de verslagjaren.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het college en management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor de gemeente Oudewater.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder de afwikkeling van de over boekjaar 2020 gerapporteerde onzekerheden rondom de prestatielevering Wmo en Jeugd ad € 469.500.
- Uw afhankelijkheid van derden:
 - Sociaal Domein (Jeugd en Wmo)
 - Uitkeringen (Ferm Werk)
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (over boekjaar 2022).

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin rechtmatig

Op basis van uw controleprotocol en het normenkader 2021 (wat ter kennisgeving aan de raad is voorgelegd met de raadsinformatiebrief van 25 januari 2022 met kenmerk Z/22/036660/D/22/049026) hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij is de volgende afwijking geconstateerd:

- Begrotingsonrechtmatigheid op programma 5 Sport en Onderwijs voor een bedrag van € 71.522.

De totale rechtmatigheidsfout bedraagt daarmee € 71.522. Deze afwijking blijft binnen onze materialiteit, waardoor wij een goedkeurend oordeel geven voor rechtmatigheid.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Oudewater. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Oudewater zijn uiteengezet in de jaarstukken 2021 in de jaarrekening in onderdeel II “Waarderingsgrondslagen balans”. In de jaarrekening 2021 hebben zich ten opzichte van 2020 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeente Oudewater.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

**Geen overige
geïdentificeerde materiële
fouten en tekortkomingen
in de jaarstukken**

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen overige van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden voor de getrouwheid. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

**Goedkeurende
controleverklaring voor
getrouwheid en
rechtmatigheid**

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Oudewater een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2021 en het resultaat over 2021. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, wat ter kennisgeving aan de raad is voorgelegd met de raadsinformatiebrief van 25 januari 2022 met kenmerk Z/22/036660/D/22/049026.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2.

Financiële positie en resultaat

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin licht toe, maar neemt in relatieve zin af

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2021 bedraagt € 116.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 1.321.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2021 € 1.437.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2021	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	5.227	5.456	6.197	6.662
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 1.321	-/- 368	-/- 445	-/- 1.786
Gerealiseerd resultaat (-/- = voordelig)	1.437	139	-/- 296	1.321
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	116	-/- 228	-/- 741	-/- 465
Eigen vermogen per 31 december	5.343	5.227	5.456	6.197

NB: door afronding op € 1.000 kunnen geringe afrondingsverschillen of afwijkingen van de jaarstukken ontstaan.

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 15,6% van het balanstotaal (2020: 17,2% van het balanstotaal). In relatieve zin is het eigen vermogen gedaald in 2021, ondanks een lichte absolute stijging in 2021. Door een toename van de materiële vaste activa aan de activazijde van de balans, en de voorziening en vaste schulden aan de passivazijde van de balans, is de

toename van balanstotaal relatief gezien hoger dan die van het eigen vermogen. In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2021. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2021 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Oudewater ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting na wijziging 2021	
Totale baten	27.044	26.892	
Totale lasten	26.928	29.325	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		116	-/- 2.433
Af: stortingen in reserves	-/- 241	-/-241	
Bij: onttrekkingen aan reserves	1.562	1.921	
Saldo mutaties reserves		1.321	1.680
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		1.437	-/- 753

NB: door afronden op €1.000 kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan.

De exploitatie over 2021 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 116.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 2.433.000 nadelig. Dit is derhalve € 2.549.000 voordelig. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 1.437.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u hiervoor naar

**Het college van
burgemeester en
wethouders geeft aan dat
het beschikbare
weerstandsvermogen past
binnen het kaders zoals dit
door de raad is vastgesteld**

hoofdstuk II. Voor de verschillenanalyse verwijzen wij u tevens naar de toelichting op de programmaverantwoording (onderdeel “Financiële analyse” per thema) waarin per thema de belangrijkste verschillen nader zijn geanalyseerd.

Het voordelige exploitatieresultaat 2021 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Korteheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) heeft het college bepaald op € 2.186.000. In 2020 bedroeg deze € 2.193.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is dus ten opzichte van 2020 vrijwel gelijk gebleven.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2021 tot een bedrag van € 3.185.000 (2020: € 2.270.000). Op basis van deze kwantificering is de weerstandsratio voor 2021, zo schrijft het college, afgerond 0,7 en voldoet deze daarmee niet aan het minimumniveau zoals u heeft vastgelegd in de Nota Financiële Sturing. In 2020 was deze ratio nog 1,0.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing constateert het college dat *“er onvoldoende dekking is voor de risico's vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Het weerstandsvermogen bedraagt 0,3 (begroting 2022). Dit voldoet niet aan het minimumniveau zoals vastgelegd in de nota Financiële Sturing. De komende jaren komt het weerstandsvermogen verder onder druk te staan, doordat in de jaren 2023-2025 een fors negatief resultaat begroot wordt. Hierdoor wordt de Algemene Reserve negatief en verslechtert de weerstandsratio naar -0,5 in 2025”*.

Ten opzichte van 2020 is sprake van stijging van de gekwantificeerde risico's terwijl de beschikbare weerstandscapaciteit nagenoeg gelijk blijft, wat leidt tot een daling van de ratio weerstandsvermogen ten opzichte van 2020. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3.

Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering was niet voldoende, wij zullen het jaarrekeningtraject met de direct betrokken medewerkers evalueren

Bij de start van de controle waren de concept-jaarstukken grotendeels gereed en konden wij grotendeels beschikken over een achterliggend opsteldossier. De kwaliteit van het opsteldossier was niet voor elk van de jaarrekeningposten van het gewenste niveau en is gedurende de controle, op basis van vragen onzerzijds, aangevuld. Wij hebben op basis daarvan onze controle in een langere doorlooptijd moeten uitvoeren.

Overigens zagen wij wel dat de voorzichtige positieve ontwikkeling die zich in 2020 heeft ingezet, is doorgetrokken naar 2021. De onderbouwing van de cijfers die nodig is om snel tot oordeelvorming te kunnen komen behoeft aandacht. Dit is ook onder de aandacht van de concerncontroller. Net als vorig jaar (zie ook elders in ons verslag) was wel de verantwoording van de cijfers van FermWerk een aandachtspunt. Deze kwamen laat en boden niet voldoende inzicht om makkelijk in uw administratie en jaarrekening te verwerken. Daarnaast was een verstorende factor het aantal SiSa-regelingen wat in 2021 is toegenomen.

In voorgaande rapportages is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor proces en kwaliteit bij de uitvoeringsorganisatie. Dit is opgepakt, maar heeft tijd nodig. Daarnaast is een belangrijke constatering dat door de ingezette verbeteringslag bij de uitvoeringsorganisatie er intern wel meer en op een eerder moment is geconstateerd, wat heeft geleid tot diverse (noodzakelijke) aanpassingen en daarmee ook een intensief opstel-en controleproces.

Wij zullen het jaarrekeningtraject op een later moment wederom met uw college en medewerkers evalueren om samen scherp te krijgen waar nog (aan beide kanten) ruimte voor verbetering mogelijk is.

Vorbereidingskosten geactiveerd

Er is in 2021 een post Immateriële vaste activa gevormd voor € 127.000 voor (vorbereidings-) kosten die gemaakt zijn ten behoeve van een drietal te ontwikkelen grondexploitaties. Het Bbv staat het activeren van vorbereidingskosten toe, wanneer voldaan wordt aan de volgende voorwaarden uit de notitie grondexploitatie van de commissie Bbv:

1. de kosten moeten passen binnen specifieke (wettelijke) definities; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa; na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie en kunnen dan daarin worden ingebracht, dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
3. plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de vorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

De geactiveerde kosten voldoen vooralsnog aan deze criteria. Wanneer dit niet het geval is (of wanneer in de periode ervoor blijkt dat alsnog geen grondexploitatie zal worden geopend) dienen de kosten alsnog en direct ten laste van het resultaat gebracht te worden.

Wij adviseren u de tijdige afwikkeling van deze post (lees inbreng in de grondexploitaties) te bewaken.

Foutieve boekingen kosten en investeringen zijn gecorrigeerd

Uit de interne controle en onze interimcontrole is gebleken dat investeringen onterecht waren geboekt als kosten in de staat van baten en lasten. Hierop heeft de gemeente een uitgebreide analyse uitgevoerd dit voorjaar. Hieruit is gebleken dat voor een totaalbedrag van € 221.000 moest worden overgeboekt naar de balans (materiële vaste activa). Het college heeft dit gecorrigeerd waardoor de investeringen en kosten juist zijn verantwoord in de jaarrekening 2021.

Wij adviseren u alert te blijven op de juiste verantwoording van de kosten. Naar onze mening moet dit vooral in het proces geborgd worden, waarmee de betrouwbaarheid van de tussentijdse informatievoorziening groter wordt en het tijdrovende herstelwerk achteraf kan worden beperkt.

Uw grondexploitaties zijn geactualiseerd

Een belangrijk risico dat wij onderkennen in het kader van de jaarrekeningcontrole is de waardering van de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben ultimo 2021 een (netto) boekwaarde van circa € 3.733.000 en zijn daarmee ten opzichte van 2020 circa € 872.000 toegenomen. De toename van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) betreft het saldo van de gemaakte kosten in 2021 (€ 1.036.000; toename boekwaarde), de gerealiseerde baten (€ 337.200; afname boekwaarde) en de winstneming als gevolg van het afsluiten van De Noort Syde II (€ 337.000; toename boekwaarde).

De grondexploitatie is één van de posten die het meest gevoelig is voor de economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een stagnerende vraag of dalende prijzen. Hierdoor kan het verwachte resultaat van een project (fors) afnemen of zelfs omslaan in een verwacht verlies, maar bij een voorspoedige realisatie van verkopen (voorlopen op plan) is juist weer sprake van een voordelig effect. Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

De controle van de grondexploitatie vraagt veel aandacht, vanwege de (hoge mate van) schattingonzekerheid die met de (waardering van de) jaarrekeningpost samenhangt. Wijzigingen in de uitgangspunten die bij het doorrekenen van grondexploitaties gehanteerd zijn veelal van (substantiële) invloed op de financiële uitkomst van de grondexploitatie. Ook hebben (op projectniveau) de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten, inclusief de timing daarvan, mogelijk invloed op de waardering. Op basis van onze controle brengen wij het volgende onder uw aandacht:

De Noort Syde II is afgesloten

In 2021 is de laatste vrije kavel verkocht en zijn de laatste uitgaven voor woonrijpmaken gedaan. Door de verkoop van deze laatste kavel is het complex in de jaarrekening 2021 daarmee afgesloten en is een uiteindelijk voordelig resultaat gerealiseerd van € 173.000. Het stelt voor om het positieve resultaat, op basis van uw beleid, bij de resultaatbestemming 2021 toe te voegen aan de algemene reserve.

Industrieterrein Tappersheul III

In 2018 is de grondexploitatie Tappersheul III geopend en zijn de (eerste) investeringen gedaan. Ultimo 2021 bedraagt het geïnvesteerd vermogen € 3.733.000. Ten behoeve van de jaarrekening 2021 heeft het college de grondexploitatie geactualiseerd. Daaruit is gebleken dat het verwachte voordelig saldo uitkomt op € 1,9 mln. Dit is lager geworden ten opzichte van 2020 door prijsstijgingen in 2021 en hogere geraamde kostenstijgingen in de komende jaren.

Bij de actualisatie zijn zowel de nog te maken kosten als de nog te realiseren opbrengsten hoger ingeschat dan bij de vorige actualisatie het geval was. De gerealiseerde kosten blijven overigens vooralsnog achter op de begroting (jaarschijven) en ook de opbrengsten worden later gerealiseerd dan eerst was voorzien. Het achterblijven van zowel de kosten als de opbrengsten komt omdat sprake is van enige vertraging in de uitvoering. In de paragraaf grondbeleid geeft het college hier ook inzicht in en noemt zij vertraging ook als risico voor de financiële (verwachte) uitkomsten.

U heeft een bedrag van € 2 miljoen gereserveerd uit de toekomstige winsten voor de revitalisering van Tappersheul I en II. De resterende winst dient als buffer voor eventuele risico's en zal in de komende jaren onderdeel uitmaken van uw (te bestemmen) resultaat. Met een verwacht resultaat van € 1,9 miljoen komt de bijdrage die ten behoeve van de revitalisering zou moeten worden ingezet, onder druk te staan. Gelet op de door het college onderkende risico's die verdere vertraging met zich mee kunnen brengen en gelet op de afspraken die u heeft gemaakt met de provincie om een deel van het resultaat te bestemmen voor de revitalisering van Tappersheul I en II, is het van belang te blijven sturen op de voortgang en financiële ontwikkelingen van deze exploitatie.

Gehanteerde parameters

Wij hebben bij de controle de aannames en veronderstellingen onderzocht die ten grondslag liggen aan de waardering van de grondexploitatie in de jaarrekening 2021. Daarbij heeft het college de volgende parameters gehanteerd:

- Opbrengstenstijging: 0,0% - 2,0%
- Kostenstijging: 2,0% - 4,0%; en
- Rentepercentage en disconteringsvoet: 0,74%

Het college heeft daarmee de parameters voor de kosten- en de opbrengstenstijging uit voorgaande jaren in lijn met de huidige marktontwikkelingen gecontinueerd naar 2021. De toegerekende rente is, overeenkomstig het BBV, gelijkgesteld aan de betaalde rente over het vreemd vermogen (0,74%). Op basis van de beoordeling van de parameters komen wij tot de conclusie dat de gehanteerde uitgangspunten, aannames en veronderstellingen en parameters aanvaardbaar zijn voor de waardering van de grondexploitatie in de jaarrekening 2021. De hogere nog te maken kosten betekent dat het toekomstige resultaat nadelig beïnvloed wordt. Wij adviseren u om hier in de komende actualisatie en tussentijdse informatievoorziening ook rekening mee te blijven houden.

Wat wij momenteel wel breed zien in de praktijk is dat de geraamde kosten van investeringen momenteel niet toereikend zijn, omdat de vraag naar aannemers en het aanbod van bouwmaterialen momenteel voor aanzienlijke prijsstijgingen zorgt. Hoewel de resterende looptijd van de nu lopende exploitatie Tappersheul nog relatief kort is, kan het voorkomen dat de kostenstijgingspercentages die in de huidige plannen zijn opgenomen, in de huidige markt wellicht niet meer passend zijn.

Verantwoording subsidiebaten is een aandachtspunt

Momenteel zien wij namelijk breed dat sprake is van bijvoorbeeld prijsstijgingen als gevolg van schaarste aan materialen en de stijgende brandstofprijzen.

Bij de controle van de jaarrekening stelden wij vast dat door u ontvangen of aan u toegekende subsidies niet juist of volledig verantwoord zijn. Het betreft de volgende subsidies:

Subsidie Woningbouwimpuls

U heeft recht op een subsidie Woningbouwimpuls voor wat betreft de projecten Westerwal en Oranje Bolwerck. De betreffende subsidiebaten is echter niet juist verantwoord in de jaarrekening van uw gemeente. De subsidie is enerzijds niet voor het juiste bedrag toegerekend, en is anderzijds ten onrechte geheel toegerekend aan Westerwal, waardoor de vordering als gevolg van kostenverhaal Westerwal € 36.000 te laag is verantwoord, en de immateriële vaste activa (geactiveerde voorbereidingskosten Oranje Bolwerck) € 13.000 te hoog. Daarnaast heeft het impact op de post overlopende activa (voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel) die € 11.000 te hoog is gewaardeerd, en op de overlopende passiva die € 12.000 te laag is gewaardeerd. Voor de jaarrekening 2021 heeft dit dus geen effect op het resultaat en vermogen, maar heeft het alleen effect op balansaldi. Deze fout is in 2021 niet gecorrigeerd, en daarom opgenomen in ons foutenoverzicht voor gesaldeerd € 25.000 (zie hoofdstuk 5). Het risico is wel aanwezig dat de gemeente in de toekomst inkomsten misloopt als deze boekingen niet worden gecorrigeerd in 2022.

Baten subsidie Energiereductie

Voor de subsidie Energiereductie, die namens uw gemeente loopt via de gemeente Bunnik, is in 2021 voor een bedrag van € 18.000 te weinig subsidie als baten verantwoord. Dit bedrag staat nu in de jaarrekening nog als ontvangen voorschotbedrag voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (nog te besteden) op de balans verantwoord. Omdat het bedrag inmiddels in werkelijkheid wel besteed is, had dit voorschotbedrag dus als baten verantwoord moet worden.

Afrekening Tozo 2021

De afrekening Tozo met het Rijk is door een onjuiste boeking van de vergoeding voor de uitvoeringskosten voor € 8.000 te laag gewaardeerd. De baten zijn hierdoor € 8.000 te laag verantwoord in de jaarrekening.

Afrekening Ferm Werk

Uw gemeente ontvangt van Ferm Werk jaarlijks een afrekening over de bestedingen over dat jaar. Deze afrekening is niet gecontroleerd door de accountant van Ferm Werk, maar is wel gebaseerd op de jaarrekening van FermWerk. De afrekening is dusdanig ingericht dat u daaruit af kunt leiden wat de kosten van de totale dienstverlening zijn, maar omdat de afrekening op een hoog aggregatieniveau is opgesteld, heeft u onvoldoende zicht op de kosten per activiteit die voor u door FermWerk worden uitgevoerd.

Voor het deel van de afrekening die ook in de SiSa-bijlage is opgenomen, is wel een controle uitgevoerd, omdat deze bijlage ook in de jaarrekening van Ferm Werk zit. Voor de overige bestedingen, waaronder de bestedingen beschut werk, sociale werkvoorziening

en de kleine geldstroom (uitvoeringskosten) zijn de bestedingen in de afrekening van Ferm Werk niet door een accountant gecontroleerd. Daardoor is het voor de gemeente niet goed mogelijk om vast te stellen in hoeverre deze bestedingen betrekking hebben op de gemeente Oudewater, en in hoeverre deze bestedingen betrekking hebben op de specifieke geldstroom.

Daarnaast zijn baten die voortkomen uit de participatiewet, zoals terugvorderingen op uitkeringen, niet als baten verantwoord bij de gemeente, maar in mindering gebracht op de lasten, en valt het op dat het percentage dubieuze debiteuren waarvoor een voorziening is gevormd relatief erg hoog is.

Uit door ons uitgevoerde aanvullende controlewerkzaamheden blijken geen onzekerheden van een dergelijke omvang dat wij deze moeten meewegen in ons oordeel. Wij komen, voor de totale kosten dan ook tot de conclusie dat de bestedingen met inachtneming van de materialiteitsgrenzen getrouw en rechtmatig zijn verantwoord in de jaarrekening. Wel constateren dat wij dat het de gemeente veel moeite kost om de gegevens op te leveren en een analyse van deze geldstromen uit te voeren. Daarnaast valt het op dat de gemeente te weinig inzicht heeft in de bestedingen die Ferm Werk heeft gedaan voor de gemeente, en daarmee ook weinig grip heeft op de zowel de bestedingen als de mate van invordering van baten.

Wij vinden het van groot belang dat u in 2022 nadere afspraken maakt met Ferm Werk over de wijze, diepgang en tijdigheid van oplevering van documentatie en de mate waarin accountantscontrole nodig is op deze oplevering. Deze afspraken moeten erop gericht zijn om onduidelijkheden en onzekerheden op deze geldstromen terug te dringen en het inzicht van de gemeente op de bestede gelden te vergroten.

Onzekerheden sociaal domein

Zorg in natura Jeugd en WMO

Het college is voor het vaststellen van de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering (mede) afhankelijk van de controle-informatie van zorgaanbieders. De gemeente heeft aan de zorgaanbieders een productieoverzicht gevraagd en, als de productie een bepaald bedrag overschrijdt, een controleverklaring van de externe accountant van de zorgaanbieder over de rechtmatigheid van de in totaal in rekening gebrachte lasten door de desbetreffende zorgaanbieder op basis van het landelijk controleprotocol. Daarnaast heeft uw gemeente voor een aantal grote aanbieders waarvoor nog geen productieverantwoording en/of goedkeurende controleverklaring was verkregen zelf onderzoek verricht om de levering van de zorg alsnog zeker te maken. De totale onzekerheid hebben wij bepaald op maximaal € 158.000. Een onzekerheid betekent niet dat een bedrag in de jaarrekening fout is of dat er lasten voor dit bedrag gaan komen. De lasten zitten terecht in de jaarrekening 2021, alleen is het op dit moment niet met voldoende zekerheid te zeggen of deze lasten getrouw en rechtmatig zijn of heeft het vanuit controleperspectief geen toegevoegde waarde meer om de exacte omvang van de onzekerheid te onderzoeken, wanneer duidelijk is dat de totale onzekerheid nooit meer materieel kan zijn. De door ons genoemde onzekerheden zijn dan ook maximale bedragen en zullen, wanneer wij hier meer controlewerkzaamheden aan verrichten, alleen maar lager worden.

Onzekerheden Pgb's (Wmo en Jeugdzorg)

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor de Wmo en de Jeugdzorg is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. De gemeente Woerden kent de pgb's toe voor jeugdzorg en Wmo. De Pgb-bestedingen zijn door uw

gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2021 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen. Uw gemeente heeft passende maatregelen getroffen om de onzekerheden voor de pgb's, voor zowel Wmo als Jeugd weg te nemen. Op basis hiervan achten wij de rechtmatige besteding van de Wmo-pgb's en de Jeugd-pgb's daarom voldoende zeker.

Voorziening onderhoud vastgoed

In de jaarrekening 2021 is de voorziening onderhoud vastgoed weer gevormd. Ten behoeve van de bepaling van de meerjarige dotatie is gerekend met een indexatie van kosten van 2%. Deze zou, gelet op de huidige marktontwikkelingen (schaarste aan aannemers en grondstoffen, zie ook onze opmerkingen bij het onderdeel grondexploitatie elders in dit verslag) laag kunnen zijn.

De voorziening loopt, op basis van de huidige financiële onderbouwing, in 10 jaar volgens het vastgestelde plan nagenoeg leeg. Ultimo 2023 resteert, op basis van het onderliggende plan, naar verwachting een bedrag van circa 132.000 in de voorziening. Daarbij speelt dat bij het bepalen van de noodzakelijke omvang van de voorziening en daarmee de meerjarige dotatie, vooralsnog rekening wordt gehouden met het afstoten van 5 objecten. Hiervan is er tot op heden één gerealiseerd is. Voor 2022 is er nog rekening gehouden met lasten voor deze objecten in de voorziening, maar als het afstoten langer duurt zal dat mogelijk leiden tot hogere lasten.

Wij adviseren u de werkelijk gemaakte kosten ten opzichte van het plan goed te blijven volgen en vast te stellen dat gepland onderhoud ook tijdig wordt uitgevoerd.

Voorzieningen door derden beklemd middelen

Op de balans zijn onder de voorzieningen door derden beklemd middelen, de voorziening afvalstoffenheffing en de voorziening onderhoud rioleringen opgenomen. Ons valt op dat in de afgelopen jaren de saldi van deze voorzieningen oploopt. Daarnaast is ons advies van voorgaand jaar inzake het actualiseren van de onderbouwingen voor de aan deze taken toe te rekenen kosten, nog niet opgevolgd.

In de Notitie Lokale heffingen (april 2021) heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan dat er extracomptabel moet worden aangetoond dat de middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is binnen een redelijke termijn worden ingezet ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd. Wij adviseren u te onderzoeken wat de oorzaak van het oplopen van de voorziening is en aan te tonen of het beschikbare saldo de komende jaren ingezet zal worden voor het beheer aan uw rioolstelsel of de afvalstoffenheffing.

Geen rechtmatigheidsfouten met betrekking tot Europese aanbestedingen

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2021 is nageleefd.

Uit de uitgevoerde (interne) controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn dit jaar geen onrechtmatigheden vastgesteld. Vorig jaar was nog sprake van een rechtmatigheidsfout van € 395.000, die een materiële invloed had op ons oordeel. De gemeente heeft belangrijke stappen gemaakt in de interne beheersing van het aanbestedingsproces en de controle daarop. De voornaamste oorzaak van de verbetering zit in de uitrol van de inhuurdesk voor Woerden en Oudewater, die ertoe heeft geleid dat alle inhuur nu loopt via deze inhuurdesk, en daarmee rechtmatig is. Wij adviseren u te bewaken dat de getroffen verbetermaatregelen ook de komende tijd blijven werken.

Begrotingsrechtmatigheid op de programma's is adequaat toegelicht in de jaarrekening; kredietoverschrijdingen werken door in ons oordeel

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

In totaal heeft uw gemeente € 29,3 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 26,9 miljoen aan werkelijke lasten in 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van € 2,4 miljoen (8,1%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 26,9 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 27,0 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een overrealisatie van baten van € 0,1 miljoen (0,3%). Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 0,1 miljoen voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van een overschrijding van programma 5. Sport en Onderwijs, programma 7 Algemene inkomsten en op het programma Overhead. In het onderdeel "Begrotingsrechtmatigheid" heeft het college een analyse van de begrotingsafwijkingen opgenomen en komt zij tot de conclusie dat afwijkingen voor een bedrag van € 71.522, vanuit programma 5, doorwerken als rechtmatigheidsfout in ons oordeel. Wij hebben de analyse en toelichting die het college gegeven heeft gevalideerd en kunnen ons verenigen met haar standpunten.

Naast overschrijdingen van lasten per programma, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotings-rechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2021, zoals het college aangeeft, niet voorgedaan.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2021 van € 209.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT-plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in het Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. In 2021 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

Bij de controle van de WNT-verantwoording 2021 stelden wij wel vast dat geen sprake was van (zichtbare) interne controle op de opgestelde WNT-verantwoording. Wij adviseren u om in het vervolg voordat de WNT-verantwoording voor controle wordt aangeboden zichtbaar interne controle uit te laten voeren.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2022 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2021 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

**Geen fouten en
onzekerheden met
betrekking tot de SiSa-
bijlage**

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag in hoofdstuk 6 over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa (en de door de gemeenteraad vastgestelde aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2021). In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Fouten bij uitvoering Tozo

De Tozo-regeling wordt voor uw gemeente uitgevoerd door FermWerk. Bij de uitvoering van de Tozo door FermWerk heeft de accountant van FermWerk ten aanzien van de Tozo fouten gerapporteerd, welke wij ons accountantsverslag moeten overnemen. Dit betreft het volgende:

Onderwerp	Bevinding	Advies/ opvolging
TOZO onterechte verkorte procedure gevolgd	Diverse malen is ten onrechte een TOZO 3 LO verkorte aanvraag uitgevoerd. De cliënten hebben geen TOZO 2 of eerdere TOZO 3 ontvangen en daarom is een normale aanvraag verplicht.	Alle toekenningen met een verkorte TOZO-aanvraagprocedure aan cliënten die langer dan 3 maanden voorafgaand de aanvraag geen TOZO-uitkering hebben ontvangen, zijn onderzocht op recht, hoogte en duur van de TOZO-uitkering. Tot een bedrag van €110.000 is onzeker of de uitkering rechtmatig is. Voor de gemeente Oudewater betreft dit € 14.683. In een beperkt aantal gevallen is vastgesteld dat niet rechtmatig is uitgekeerd. Bedragen worden teruggevorderd.

Omdat de fout betrekking heeft op de uitvoering van de Tozo in (en over) 2021 en u, op basis van de voorschriften, deze lasten in de SiSa-bijlage op moet nemen die in de jaarrekening 2022 wordt opgenomen én omdat de afwijking minder bedraagt dan 10% van de (netto) Tozo-bestedingen over 2021 (deze bedragen volgens de SiSa-bijlage 2021 van FermWerk voor uw gemeente circa € 223.000) behoeven wij deze fout niet in de tabel met fouten en onzekerheden op te nemen.

Uitvoering M&O-beleid Tozo leidt niet tot bijzonderheden

Net als bij andere uitkeringen is het van belang dat alleen mensen die daar recht op hebben Tozo ontvangen en dat misbruik en oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan. In de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2021 (bijlage 1) is opgenomen dat door de accountant over de opzet, het bestaan en de werking van het beleid tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van de Tozo gerapporteerd moet worden in het verslag van bevindingen over 2021.

Uw gemeente heeft de uitvoering van de Tozo uitbesteed aan FermWerk. Ten behoeve van de controle van de jaarrekening van uw gemeente hebben wij vastgesteld dat FermWerk een M&O-beleid heeft vastgesteld waarin getroffen interne-beheersmaatregelen, zoals onder meer controles achteraf en de wijze waarop gebruik wordt gemaakt van het Inlichtingenbureau, zijn opgenomen.

Op basis van afspraken die u met FermWerk gemaakt heeft voor de uitvoering van de Tozo, is het hiervoor genoemde beleid ook voor uw gemeente van toepassing. Er is vastgesteld dat FermWerk het M&O-beleid heeft nageleefd, waarmee is voldaan aan deze kwalitatieve vereiste.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim- controle 2021

In onze managementletter van 27 januari 2022 hebben wij het college van burgemeester en wethouders geïnformeerd over onze bevindingen en aanbevelingen gegeven om de financiële bedrijfsvoering verder te verbeteren. Op 16 februari 2022 hebben wij de belangrijkste bevindingen ook met de auditcommissie besproken.

Uw gemeente heeft de bedrijfsvoering door een op samenwerking gerichte dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie, welke belegd is bij de gemeente Woerden. De gemeente Woerden draagt in juridische zin de verantwoordelijkheid over deze organisatie. Het college van de gemeente Oudewater is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening (en tussentijdse verantwoordingsinformatie aan de raad) van uw gemeente. Daarentegen vinden alle processen die uiteindelijk leiden tot de verantwoording van baten, lasten en balansposities in de jaarrekening, plaats bij de uitvoeringsorganisatie.

Om de betrouwbaarheid van de informatie in uw jaarrekening (en tussentijdse rapportages) te waarborgen, is het vanuit de formele rol van het college die bij deze juridische structuur hoort, belangrijk om goed toezicht te houden op de realisatie van de afspraken die uw gemeente gemaakt heeft met de uitvoeringsorganisatie. Het college heeft dat geborgd met de afgesloten dienstverlenings- en uitvoeringsovereenkomst welke daar handvatten voor geven. Daarnaast hanteert u het principe van vertrouwen. In verband met de uitbesteding van uw bedrijfsvoering, hebben wij in onze managementletter aangegeven dat het van belang is om onze managementletter ook mede in het perspectief van uw toezicht op de ambtelijke ondersteuning door de uitvoeringsorganisatie te plaatsten. Wij vinden het in dat verband van belang, dat u zich door het bestuur van de uitvoeringsorganisatie laat informeren over de voor de gemeente Oudewater relevante onderwerpen. Daarvoor zou onze managementletter aan de uitvoeringsorganisatie en de reactie van het bestuur daarop een goede basis kunnen zijn.

De kernboodschappen uit onze interim-controle 2021 die de interne beheersing raken zijn:

Verbetermogelijkheden interne beheersing

Wij hebben het bestuur van de uitvoeringsorganisatie een aantal bevindingen gerapporteerd en adviezen gegeven om de interne beheersing te verbeteren. De belangrijkste punten zijn:

- De uitvoeringsorganisatie is zich er meer en meer van bewust dat de interne beheersing op onderdelen verbeterd moet worden. Aandachtspunten zijn het jaarlijks actualiseren van financiële processen en het actualiseren en tijdig uitvoeren van een allesomvattend intern controleplan. De taak- en rolverdeling tussen de 1e, 2e en 3e lijn heeft de aandacht nodig.
- De noodzakelijke verdere professionalisering van de interne controle staat bij de uitvoeringsorganisatie op de planning en zal meelopen in het proces om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording.
- De verantwoordelijkheid voor het actueel houden van de procesbeschrijvingen zou nadrukkelijker bij het lijnmanagement van de uitvoeringsorganisatie moeten komen te liggen. De “eerste lijn” is dan aan zet om, door middel van een lijncontrole, aan te tonen dat het proces ongewijzigd is gebleven ofwel aan te tonen dat sprake is van wijzigingen. In geval van wijzigingen in de inrichting

van processen moet de impact op de (verbijzonderde) interne controle beoordeeld worden. In het kader van “eigenaarschap” vinden wij dat de “vakafdelingen” hierin komende jaren een nadrukkelijke rol toebedeeld moeten krijgen.

- Uw gemeente beschikt met ingang van januari 2021 ook over de “Frauderisicoanalyse Woerden-Oudewater 2021”. In deze analyse zijn voor meerdere processen de potentiële frauderisico’s benoemd en zijn kans en impact per risico, het organisatieonderdeel waar het risico zich voor kan doen en de getroffen beheersmaatregelen benoemd. Hiermee heeft u in opzet een goed instrument om frauderisico’s te kunnen beheersen. Wij hebben als onderdeel van onze controle het college gevraagd de “Frauderisicoanalyse Woerden-Oudewater 2021” te actualiseren. Door andere prioriteringen is dit echter niet gebeurd. Wij willen benadrukken dat het van belang is en blijft om regelmatig (minimaal eens per jaar) met de raad (via de auditcommissie) een gesprek over frauderisico’s te voeren. Dit is nodig om de raad te ondersteunen in haar toezichthoudende functie. Daarvan is immers een onderdeel dat de Raad vast kan stellen dat het college conform de financiële verordening een toereikende interne beheersing heeft opgezet om (fraude)risico’s te ondervangen.
- Stuur op de voortgang van de realisatie van de aanbevelingen uit voorgaande controles. Daarmee realiseert de uitvoeringsorganisatie dat de kwaliteit van de bedrijfsvoering verbetert. Hier moeten nog stappen gemaakt worden.

Gerapporteerde aandachtspunten voor de jaarrekening 2021 (inclusief status 2022)

Ten aanzien van de financiële processen hebben wij de uitvoeringsorganisatie adviezen en aanbevelingen gedaan die opgevolgd moeten zijn voor aanvang van de jaarrekeningcontrole:

- Aansluiten van subadministraties op de financiële administratie (gerealiseerd)
- Interne controle algemene uitkering (niet gerealiseerd, door accountant opgelost)
- Versterken projectbeheersing inkomende subsidies (gedeeltelijk gerealiseerd, geen impact op jaarrekening gehad)
- Bijdragen aan verbonden partijen (gerealiseerd)
- juiste verwerking van facturen (kosten versus investeringen en afgrenzing boekjaar) (gerealiseerd)
- Verwerking begrotingswijzigingen (gedeeltelijk gerealiseerd)
- Versterken maatregelen ter voorkoming onrechtmatige aanbestedingen (gerealiseerd)

Adviezen en aanbevelingen voor de middenlange termijn

Adviezen en aanbevelingen voor de middenlange termijn zijn door de uitvoeringsorganisatie in de planning opgenomen (IT-onderzoek, interne controle leges Wabo-vergunningen, interne controle juistheid tarieven lokale heffingen, controle mutaties crediteurenstambestand en uitvoeringsinstructie prestatielevering)

Overige gerapporteerde bevindingen en aandachtspunten

Overige gerapporteerde bevindingen en aandachtspunten in de managementletter houden verband met:

- De verantwoording van FermWerk t.b.v. uw jaarrekening (tijdigheid, afrekening, uitvoeringskosten ToZo en M&O-beleid ToZo)
- De vorming van de voorziening voor groot onderhoud kapitaalgoederen
- Actualisatie van de grondexploitaties
- Juiste toepassing van het drempelbedrag voor schatkist bankieren
- Het voldoen van de jaarstukken aan het Bbv

Wij verwijzen u verder naar onze managementletter, welke wij op 16 februari 2022 met de auditcommissie besproken hebben

Invoering rechtmatigheids- verantwoording

igheidsverantwoording

In de meicirculaire 2018 heeft het ministerie van BZK aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2021 het college van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Tot en met de jaarrekening 2021 geeft de accountant bij de jaarrekening van uw gemeente een controleverklaring af, met daarin een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dat tweede oordeel, over de rechtmatigheid, verdwijnt naar verwachting vanaf de jaarrekening 2021.

Het ministerie van BZK heeft onlangs via de nieuwsbrief IBI aangegeven dat de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld wordt tot de jaarrekening 2023. Dit betekent dat vanaf dan onze controleverklaring alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die door het college in de jaarrekening wordt opgenomen) bevat.

In onze managementletter zijn wij ingegaan op wat dit allemaal voor uw gemeente betekent. De belangrijkste punten hebben wij hierna samengevat en, waar noodzakelijk, aangevuld met recente ontwikkelingen:

- Vanaf het boekjaar 2023 moet het college van burgemeester en wethouders zichzelf over rechtmatigheid verantwoorden. In de jaarrekening dient daartoe de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering kan een uitgebreidere toelichting op rechtmatigheidsbevindingen door het college worden gegeven:
 - Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV een model tekst ontwikkeld. Met dit verplichte model moet het college zich verantwoorden over de rechtmatigheid, eventuele afwijkingen en onduidelijkheden. Relevant hiervoor is de “verantwoordingsgrens”. Dit is het bedrag, dat ligt tussen 0% en 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden gerapporteerd door het college van burgemeester en wethouders. Fouten en onduidelijkheden (zie verderop in dit onderdeel) worden niet bij elkaar opgeteld.
 - In de paragraaf Bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en de maatregelen die het college van burgemeester en wethouders neemt om deze in de toekomst te voorkomen. Een rapporteringsgrens kan gebruikt worden om geconstateerde fouten die onder de verantwoordingsgrens vallen toch inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat deze afwijkingen door het college van burgemeester en wethouders moeten worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door deze laatste afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren, informeert u de gemeenteraad over de kwaliteit van de interne beheersing en de uitkomsten daarvan. Meer hierover kunt u ook lezen in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) van de Commissie BBV.
- Een belangrijke wijziging met betrekking tot het normenkader is dat vanaf boekjaar 2023, wanneer de wetswijziging wordt aangenomen, het normenkader expliciet door de raad moet worden vastgesteld. Wij adviseren u daar rekening mee te houden.

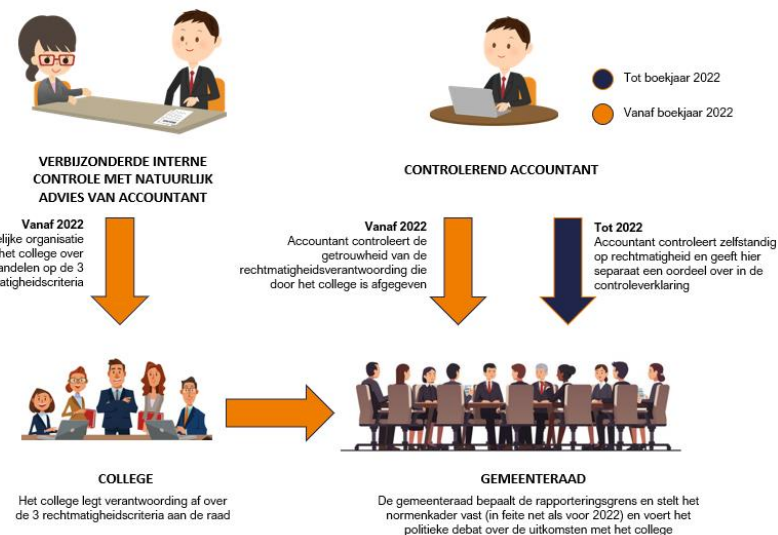
- De Commissie BBV heeft inmiddels de herziene kadernota uitgebracht (Kadernota rechtmatigheid 2022), waarin zij haar visie geeft over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente zelfstandig de in de Kadernota rechtmatigheid 2022 benoemde rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaarden criterium) afdekt. De Kadernota rechtmatigheid 2022 is daarmee vooral een belangrijk document voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders geworden. In paragraaf 1.4 van de kadernota is een tiental stellige uitspraken gedaan en zijn zeven aanbevelingen gedaan. Deze worden in de kadernota verder uitgewerkt. Deze stellige uitspraken en aanbevelingen kunnen u helpen bij de verdere implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente. Een aantal van deze stellige uitspraken en aanbevelingen willen wij graag onder de aandacht brengen:
 - De kadernota 2022 introduceert het begrip ‘onduidelijkheden’. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college van burgemeester en wethouders niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten dan worden toegelicht en worden gewogen door het college van burgemeester en wethouders.
 - In de kadernota wordt ook ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan. Deze begrippen zijn vooral van belang voor uw intern controleplan.
 - De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierover heeft de Commissie BBV in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) meer geschreven.
 - De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Ook moeten afspraken worden gemaakt of herzien met de accountant. Hierbij moet u vooral denken aan de scope van de interne controle (getrouwheid versus rechtmatigheid), de documentatie van de uitgevoerde interne controles en de planning van de interne controle. U beschikt over een Intern Controleplan 2021, deze moet voor 2022 en 2023 geactualiseerd worden. Het intern controleplan, de daarin opgenomen risicoanalyse en de tijdige uitvoering van de geplande interne controles, zijn belangrijke randvoorwaarden om in 2024 een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen met betrekking tot boekjaar 2023.
 - Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de kadernota uitgewerkt. Uw gemeente heeft overigens in dit verband geen werkzaamheden aan derden uitbesteed.

Wij adviseren u overigens om (voor zover u dit nog niet heeft gedaan) kennis te nemen van de Kadernota rechtmatigheid 2022. Deze kadernota kan ondersteunend zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeente.

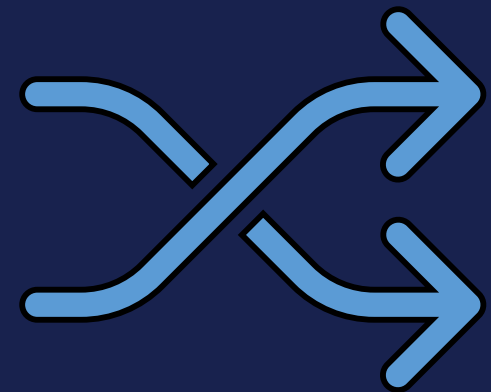
Wij zien de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een uitgelezen kans om de interne beheersing op een nog hoger niveau te krijgen. Hierna hebben wij de wijzigingen samengevat en gevisualiseerd.

Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college van burgemeester en wethouders afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de (interne controle) werkzaamheden van het college van burgemeester en wethouders. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen blijven optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen. De jaarlijkse beoordeling van het intern controleplan van het college van burgemeester en wethouders, de door haar uitgevoerde risicoanalyse en de beoogde interne controle aanpak zullen wij diepgaand met elkaar bespreken. Een belangrijke verandering ten opzichte van voorgaande jaren is, dat wij dit vooral vroegtijdig, meer concreet in het eerste of tweede kwartaal willen doen. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente geheel zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria, begrotingscriterium, M&O-criterium en voorwaardencriterium, afdekt en dat wij door goede afspraken aan de voorkant kunnen volstaan met een marginale review achteraf. Dan is het in onze optiek logisch dat wij vroeg in het jaar met elkaar in gesprek zijn. De manier waarop u nu de interne controle uitvoert, biedt hiervoor een goede basis. Wij adviseren u de noodzakelijk vervolgstappen te zetten. In dit kader hebben wij eerder de volgende elementen benoemd: besluitvorming bestuur (verantwoordingsgrens, rapporteringsgrens, tolerantie en normenkader) voorbereiden; uitwerking rechtmatigheidscriteria, in kaart brengen relevante wet- en regelgeving, uitvoeren risicoanalyse (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan), relevante beheersmaatregelen identificeren en het bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en opstellen van werkprogramma's waar nodig.

WIJZIGING RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING EN CONTROLE BIJ GEMEENTEN

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Oudewater, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Verplichte rapportering door accountants over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude. Tot slot merken wij op dat de uitvoeringsorganisatie, ten behoeve van uw college, (nog) geen integrale frauderisicoanalyse opstelt en de onderkende frauderisico's ook niet met de raad (via de auditcommissie) deelt. In het kader van de ondersteuning van de raad in zijn toezichthoudende functie vinden wij dit wel belangrijk

Op 13 september 2021 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“NBA”) een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring.

Frauderapportage

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van organisaties en kan tot grote financiële schade leiden. Het is daarom zowel in uw belang als dat van al uw belanghebbenden, dat in het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) expliciet aandacht wordt besteed aan het beheersen van frauderisico's. Van u (zowel de raad als het college) wordt daarom verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen. Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude.

Wanneer u vervolgens informatie geeft over de wijze van beheersing (bijvoorbeeld in het jaarverslag) en indien van toepassing over vermoedens van fraude, over onderzoek dat is verricht en over maatregelen om herhaling te voorkomen – voor zover deze informatie openbaar is –, draagt dit bij aan het vertrouwen van belanghebbenden in uw gemeente.

De door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisico's. Met het oog op de voor boekjaar 2022 ingaande rapportageverplichting voor accountants, waardoor wij in onze verklaring gaan rapporteren over fraude, zullen wij in 2022 nog nadrukkelijker het gesprek met u (raad en college) willen aangaan over dit onderwerp. Tijdens de controle zullen wij dan met u spreken over:

- de frauderisicoanalyse van de organisatie en de organisatie specifieke frauderisico's;
- de evaluatie van frauderisico's die voor de controle het meest van belang zijn; en
- eventuele fraude incidenten en de bijbehorende opvolging.

Vanaf 2022 zullen wij ook met u bespreken wat er in de controleverklaring gerapporteerd zal worden, en hoe verwezen zal worden naar de door u beschreven risicoanalyse in het jaarverslag. Door spoedig met elkaar in gesprek te gaan over frauderisicofactoren,

eerder geïdentificeerde frauderisico's en de rapportage daarover door de accountant, bent u beter in staat om relevante risico's te onderkennen en uw interne beheersing daarop aan te passen of effectiever te maken.

Rapportage over continuïteit

Meer aandacht van de accountant voor continuïteitsrisico's leidt er mogelijk toe dat organisaties vaker stilstaan bij hun continuïteitsveronderstelling, hierop acteren en er (uitgebreider) over rapporteren in het jaarverslag. Voor een gemeente zijn continuïteitsrisico's wellicht minder groot. De accountant kan hierop steunen en in de verklaring verwijzen naar de desbetreffende passages. Als sprake is van continuïteitsrisico's, bent u verantwoordelijk voor het maken van een gedetailleerde beoordeling in hoeverre de organisatie haar continuïteit kan handhaven, inclusief bijvoorbeeld een kasstroomprognose. De accountant beoordeelt deze plannen en maatregelen en evalueert de prognoses. Vanaf boekjaar 2022 zullen wij ook gaan rapporteren over deze werkzaamheden. Het tijdig bespreken van continuïteitsrisico's, de daaraan gerelateerde maatregelen en toelichtingen in de jaarrekening en controleverklaring, dragen bij aan de effectiviteit van de jaarrekeningcontrole. Als bijeffect zal ook de informatiewaarde van de jaarrekening en de controleverklaring voor gebruikers van uw jaarrekening toenemen.

Wat betekent dit voor u?

De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden. Dit betekent dat naarmate de vermoedens en signalen van fraude duidelijker of de mate van continuïteitsrisico's groter zijn, de toelichting bij de jaarrekening en de tekst in de desbetreffende paragrafen in de controleverklaring uitgebreider zullen zijn. Indien er weinig aan de hand is, zal de rapportage korter kunnen zijn.

Wij adviseren u daarom nadrukkelijker dan dat dit in het verleden het geval was, stil te staan bij mogelijk fraude- en continuïteitsrisico's en daarover ook te (laten) rapporteren in uw P&C-documenten.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Oudewater in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele

organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Oudewater, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Oudewater of een bij de gemeente Oudewater betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening

- Geen

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Oudewater in 2021 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Onjuiste balansverwerking Overlopende activa (+26), Immateriële vaste activa (-13), overlopende passiva (-12). Per saldo geen effect op resultaat en vermogen	€ 25	-
Specifieke uitkeringen/subsidie te laag verantwoord (Energiereductie (+18) en Tozo (+8))	€ 26	€ 26
Onttrekking reserve baggeren te hoog	€ 11	-/- € 11
Onrechtmatige begrotingsoverschrijding programma 5	€ 71	-
Totaal fouten	€ 134	€ 15
Onzekerheden		
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Jeugd en WMO	€ 158	€ 158
Totaal onzekerheden	€ 158	€ 158

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een inschatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	32	56
Overige teamleden	224	318

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2021 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief van 25 januari 2022 hebben wij u daarover geïnformeerd. In de “geraamde tijdsbesteding” zijn hiervoor geen uren geraamd. Daarnaast hebben wij vooral meer tijd dan gepland besteed in verband met de aanlevering van controledocumentatie en de vragen die daarbij gesteld moesten worden bij de jaarrekeningcontrole.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6. Verplichte tabel SiSa

6. Verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Warmtetransitie			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			

G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			

G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_ totaal 2020			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_ totaal 2020			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			

G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)			
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord			
H8	Regeling Sportakkoord			
H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021			
H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021			

Strekking getrouwheid: goedkeurend.
Strekking rechtmatigheid: goedkeurend.

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS